

NOTAT

Overvåking ifbm. rømming fra lokalitet 11318 Hallvardøy (Nordlaks oppdrett AS).

Bakgrunn:

Nordlaks oppdrett AS meldte 24. september om en rømmingshendelse fra sin lokalitet 11318 Hallvardøy, i Øksfjorden i Lødingen kommune (Nordland). Det ble oppdaget hull i tre nøter etter uvær, der det største hullet ble rapportert å være om lag 1,5 x 1,5 m. Snittvekten for fisken i de aktuelle nøtene ble oppgitt å være 1,6 kg. Rømmingsomfanget er forsøkt beregnet, men ulik grad av presisjon for tellemotoder ved utsett og i sjøen bidro til at det ikke ble avdekket forskjeller mellom antall smolt som ble satt ut og fisk talt opp under avlusingsarbeid. Nordlaks oppdrett AS gjennomførte pliktig gjenfangstfiske rundt anlegget, og det ble da gjenfanget 20 fisk, noe som viser at fisk faktisk rømte. Resultatene fra fisketellingene indikerer imidlertid at rømmingen neppe hadde et betydelig omfang. Fiskeridirektoratet varslet i brev av 15. oktober pålegg om overvåking og uttak av rømt fisk i elver i nærområdet til rømmingslokaliteten. Nordlaks rettet 16. oktober en forespørsel til Ferskvannsbiologen AS med ønske om forslag til plan for overvåking og uttak av rømt oppdrettslaks ihht. varslet pålegg. Gjennom diskusjoner med Fiskeridirektoratet og Statsforvalteren (da Fylkesmannen) i Nordland ble en omforent plan samme dag (16/10) lagt til grunn for snarlig aktivitet. Fiskeridirektoratet sendte ut et endelig pålegg 23. oktober. Den omforente planen for overvåking, som i etterkant ble formalisert gjennom pålegget av 23. oktober, omfattet fem elver (**tabell 1**).

Områdebeskrivelse

Lokaliteten Hallvardøy ligger i Øksfjordenet, område med en flere vassdrag med forekomster av anadrom laksefisk, men de fleste vassdragene er små og har små eller usikre bestander av laks. Storvatnvassdraget er det av vassdragene i pålegget som har de største bestandene av anadrom fisk, fulgt av Teinvassdraget. Vestpollrelva og Vikpollrelva har små, usikre forekomster av anadrom fisk, mens utløpselva fra Bresjavatnet kun er tilgjengelig for anadrom fisk på en om lag 100 m lang strekning. Relativt lav vannføring i regionen ved tidspunkt for gjennomføring av undersøkelser medførte av vi også gjennomførte undersøkelser i Sneislvassdraget, som er et av de mest vann-rike vassdragene i regionen.

Tabell 1 Elver undersøkt ifbm. plagt overvåking etter rømmingshendelse fra lokaliteten 11318 Hallvardøy.		
Vassdragsnr.	Elv/vassdrag	Undersøkt strekning
178.112Z	Vestpollrelva	Hele lakseførende
178.11Z	Storvatnvassdr.	Utløpselv fra Storvatnet
178.121Z	Vikpollrelva	Tilnærmet tørr, ikke undersøkt
177.8Z	Bresjaelva	Elv til bro i elveos (120 m)
177.81Z	Teinvassdraget	Nedre km av totalt 1,6 km i utløpselva fra Laksvatnet, samt ut-os innsjø
177.73Z	Sneiselva	Utløpselva fra Sneisvatnet

Tre av de undersøkte vassdragene ligger inne i selve Øksfjorden, og i en av stand av hhv. 5, 12 og 20 km fra rømmingslokaliteten (**figur 1**). Bresja- og Teinvassdraget ligger utenfor Øksfjorden, og om lag 10 km fra rømmingslokaliteten. Sneislvassdraget ligger nærmere 35 km fra rømmingslokaliteten.

	Telefon	E-post	Konto nr.	Org.nr.
Post boks 127 8411 Lødingen	91 10 94 59	oyvind@Ferskvannsbiologen.net www.ferskvannsbiologen .com	4760 1912100	995 224 755

Figur 1 Rømmingslokaliteten og elver med registrerte bestander av laksefisk.

Metode:

Samtlige elvestrekninger ble undersøkt ved drivtelling og observasjon ved vading i elva utført 19. og 20. oktober.

Resultater

Vestpollaelva hadde middels til lav vannføring, og nedre deler av elva og sjøen utenfor var islagt. Sikten i elva var god (>6 m), og elva er så liten at en drivteller alltid vil dekke hele elvetverrsnittet selv om sikten reduseres ned mot 3 meter. Det ble ikke observert villaks eller oppdrettslaks i elva. En liten sjørret ble observert.

Utløpselva fra Storvatnet hadde middels høy vannføring, og sikten var 5-6 meter. I øvre del av utløpselva ble det observert 25 villaks, men ingen rømt oppdrettslaks. Det bli i tillegg observert 30-40 sjørret. Nedre deler av elva er generelt stri, og har få standplasser for voksen fisk, og det ble heller ikke observert laks på denne strekningen. Langs den nedre delen av elva ble det observert ca. 15 sjørret mindre enn 0,5 kg.

Vikpollaelva er i utgangspunktet en liten elv, som ved planlagt undersøkelse i tillegg hadde relativt lav vannføring. Det ble ikke vurdert som sannsynlig at større, anadrom fisk hadde hatt mulighet for å vandre opp i bekken innenfor de siste ukene med lite eller ingen nedbør.

Utløpselva fra Bresjavatnet anses ikke som lakseførende, og anadrom fisk kan kun vandre i underkant av 100 meter fra sjøen, i en relativt bratt elv med lav vannføring. Det ble ikke observert laks (eller sjørret) i den korte elvestrekningen eller i området mellom elvemunningen og en bro over estuariet.

I Teinvassdraget ble den nedre kilometeren av utløpselva fra Laksvatnet undersøkt. Elva er lita, og drivtelling/observasjon under vann var kun mulig i kulper. Sikten var god, i og med at det hele tiden var

mulig å observere fisk i hele tverrsnittet av elva. Øvrige partier av elva ble vadet. Vi observerte ingen laks i denne delen av elva, og noen få små sjøørret ble observert i en av de nedre kulpene. En enkel kontroll i overgangen mellom innsjøen og utløpselva ble også utført, uten observasjon av laks.

I utløpselva fra Sneisvatnet var sikten 6-7 m, og det var tilfredsstillende god dekning av elvetverrsnittet. Det ble observert totalt 104 laks, som alle ble kategorisert som villfisk. Noe laks var utgytt, og trolig var al ørret ferdig å gyte. Det ble ikke utført registrering av sjøørret.

Konklusjon

Det ble ikke observert rømt oppdrettslaks i noen av de undersøkte elvene/vassdragene. Flere av elvene som var omfattet av pålegget har i tiden mellom rømmingshendelsen og våre undersøkelser hatt lav vannføring, og alle elvemunninger ble derfor gitt ekstra oppmerksomhet. Det ble imidlertid ikke observert fisk som oppholdt seg utenfor elvene.

Den rømte fisken hadde en snittvekt på 1,6 kg, noe som tilsier at det neppe var modne individer blant rømlingene. Motivasjonen for å vandre opp i elver har ofte vist seg å være lav for umoden rømt oppdrettslaks, og det er lite som indikerer noe annet for fisken som rømte fra lokaliteten Hallvardøy. Det er imidlertid viktig å bemerke at fisk i denne kategorien kan returnere mot elver nær rømmingslokaliteten i året etter rømmingen (jfr. rømmingshendelse fra Sinkaberg-Hansen i Tosen 2019). I og med at omfanget av rømmingen fra Hallvardøy-lokaliteten foreløpig er uvisst, er det også uvisst om slik tilbakevandring skal betraktes som et mulig problem i 2021.

Dette notatet er utarbeidet av Øyvind Kanstad Hanssen